

Budapest Környéki Törvényszék
mint másodfokú bíróság
10.Pf.20.599/2022/9.

A Budapest Környéki Törvényszék, mint másodfokú bíróság a

Olsavszky Ügyvédi Iroda – ügyintéző: dr. Olsavszky Péter Sándor ügyvéd (1033 Budapest, Bogdáni út 6/A. III/4.) által képviselt

felpereseknek

által képviselt **Raiffeisen**

Bank Zrt. (1054 Budapest, Akadémia utca 6.) I. rendű és

által képviselt **BHP-9 Pénzügyi Szolgáltató Zrt.** (2119 Pécel, Kovács utca 2.) II. rendű alperesek ellen **szerződés érvénytelenségének megállapítása** iránt indított perében a Gödöllői Járásbíróság 14.P.20.996/2019/95. sorszámú, 2022. február 24. napján kelt ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 96. sorszám, II. rendű alperes 97. sorszám és I-II. rendű felperesek által 99. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán meghozta az alábbi

R É S Z Í T É L E T E T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részítéletnek tekinti és az I. és II. rendű felperesek és az I. rendű alperes között 2008. szeptember 29. napján ámon létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó rendelkezése tekintetében helybenhagyja;
ezt meghaladóan az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Megállapítja, hogy az I-II. rendű felperesek személyes költségfeljegyzési joga folytán forint állam által előlegezett illeték, továbbá forint ügyvédi munkadíj merült fel.

Az I. rendű alperes másodfokú költségét a II. rendű alperes másodfokú költségét forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. rendű felperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint hitelező között 2008. szeptember 29. napján számon létrejött kölcsönszerződés a szerződéssel kapcsolatos árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelensége miatt érvénytelen. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel megállapította továbbá, hogy a II. rendű felperes, mint készfizető kezes által az I. rendű alperes felé 2008. szeptember 29. napján a kölcsönszerződéssel összefüggésben megtett készfizető kezesi nyilatkozat, valamint a felperesek, mint zálogkötelezettek és az I. alperes között 2008. szeptember

29. napján a kölcsön jogviszony vonatkozásában létrejött önálló zálogjogot alapító szerződés érvénytelen. A felperesek keresetét ezt meghaladóan elutasította és megállapította, hogy a felek felmerült perköltségeiket maguk tartoznak viselni. Az elsőfokú bíróság emellett egyaránt kötelezte az alpereseket és a felpereseket, hogy egyetemlegesen a Magyar Állam részére fizessenek meg eljárási illetéket.

Az ítélet tényállása szerint az I. rendű felperes, mint adós és az I. rendű alperes, mint hitelező között 2008. szeptember 29. napján „Jövedelemigazolások lakásvásárlási kölcsönszerződés” elnevezésű kölcsönszerződés jött létre az I. rendű felperes által megvásárolni szándékozott ingatlan vételárának finanszírozása érdekében. A felek a szerződésben a kölcsön összegét 172.846,20 CHF-ben, a folyósítás konverziós díját 0 Ft-ban, a kölcsön futamidejét 420 hónapban, a hitelbírálati díj összegét 1.694,57 CHF-ben, a fedezet ellenőrzési díj összegét 20,33 CHF-ben határozták meg, azzal, hogy a kölcsönösszeg tekintetében irányadó deviza átváltási árfolyam figyelembevételével a kölcsön forint összege 25.500.000.- Ft. A havi törlesztőrészlet összegét 871,23 CHF-ben, a kezelési költség havi összegét 0 Ft-ban, a havi törlesztőrészlet és kezelési költség konverziós díjának összegét 1.323.- Ft-ban, a kölcsön kamatlábát pedig 4,99 %-ban állapították meg.

Rögzítették, hogy a havi törlesztőrészlet forint összege az irányadó deviza eladási árfolyam figyelembevételével 132.305.- Ft, a teljes hiteldíj mutató szerződés szerinti mértéke 7,11 % volt.

A szerződés VIII.6. pontja elfogadásával az I. rendű felperes kijelentette, hogy a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben az I. rendű alperestől megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Kijelentette, hogy az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére.

A II. rendű felperes 2008. szeptember 29. napján készfizető kezesi nyilatkozatot tett az I. rendű alperes felé. A felperesek mindezek mellett a kölcsön jogviszony biztosítására a szerződéskötés napján önálló zálogjogot alapító szerződést kötöttek az I. rendű felperes által megvásárolni szándékozott ingatlan vonatkozásában.

Ezt követően közjegyző előtt az I. rendű felperes a kölcsönszerződés lényeges tartalmának rögzítése mellett tartozáselismerő nyilatkozatot, a II. rendű felperes készfizető kezességvállalási nyilatkozatot, emellett mindkét felperes az őket terhelő szerződéses kötelezettség teljesítésére vonatkozóan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett.

Mivel a felperesek a szerződés alapján keletkező tartozásaikat maradéktalanul nem fizették meg, az I. rendű alperes a kölcsönszerződést 2012. július 20. napján azonnali hatállyal felmondta. Az I. rendű alperes azzal fordult közjegyzőhöz, hogy a magánokirati felmondást kézbesítse a kötelezettek részére, az önálló zálogjogot alapító szerződés felmondását foglalja közjegyzői okiratba és ezekről tanúsítványt állítson ki.

Az I. rendű alperes kérelmére közjegyző az általa korábban kiállított közjegyzői okiratokat végrehajtási záradékkal látta el, amelyre tekintettel a felperesekkel szemben és . számon indult végrehajtási eljárás Végrehajtói Irodája előtt.

Az I. rendű alperes a 2014. évi XXXVIII. és XL. tv. alapján fennálló elszámolási kötelezettségét teljesítette, a szerződés vonatkozásában az I. rendű felperest fogyasztói követelés nem illette meg.

Az I. rendű alperes a kölcsönszerződésből eredő követelését 2020. március 17. napján a II. rendű alperesre engedményezte, melynek tényéről az alperesek 2020. április 6. napján kelt közös nyilatkozatukban tájékoztatták az I. rendű felperest.

A felperesek módosított keresetükben az I. rendű felperes által az I. rendű alperessel megkötött kölcsönszerződés, továbbá a II. rendű felperes részéről megtett készfizető kezesi nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását kérték.

A kölcsönszerződés érvénytelenségére vonatkozó keresetüket elsődlegesen az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányára, illetve nem megfelelő voltára alapították, míg másodlagosan arra, hogy a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959.évi IV. törvény (rPtk.) 200.§-ába ütközik, figyelemmel arra, hogy sérti a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213.§ (1) bekezdés b.) és c.) pontját.

Az elsődleges hivatkozás körében kérték, hogy a bíróság a szerződést az ítélethozataláig nyilvánítsa hatályossá akként, hogy állapítsa meg, hogy 2019.február 21. napján a II. rendű alperes felé fennálló tartozásuk és járulécai.

A másodlagos hivatkozás körében a szerződés ítélethozataláig való hatályossá nyilvánítása mellett azt kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy 2019.február 21. napján a II. rendű alperes felé fennálló tartozásuk és járulécai.

Mindezek mellett kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a kölcsönszerződés a VIII.9. pontja érvénytelen, így kiesik a szerződésből, ahhoz jogkövetkezmény nem kapcsolódik.

A felperesek harmadlagos kereseti kérelme a szerződés felmondásának jogellenességének megállapítását kérték, alpereseket e körben ennek türéseire kérték kötelezni.

Az I. és II. rendű alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperesek perköltségükben történő marasztalását kérték.

Az elsőfokú bíróság a felperesek szerződés érvénytelenségének megállapítására és a kezesi nyilatkozat érvénytelenségére vonatkozó kereseti kérelmeit alaposnak, egyéb kereseti kérelmeit megalapozatlannak találta. Kimondta ugyanakkor a zálogjogot alapító szerződés érvénytelenségét.

Ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a felek között a perbeli szerződések felperesek részéről történő aláírásának és a szerződések felmondásának ténye, az aláírt szerződések tartalma, valamint a felmondás körülményei nem képezték vita tárgyát. Az elsőfokú bíróságnak a felperes kereseti kérelmeiben foglaltakra tekintettel elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a szerződés érvénytelensége a felperesek által felhívott érvénytelenségi okoknál fogva megállapítható-e.

A felperesek a szerződés teljes érvénytelenségét a szerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelenségére, valamint arra hivatkozással állították, hogy az nem tartalmazza megfelelően a THM mértékét és a törlesztőrészletek összegét. Felperesek mindezek

mellett kérték a szerződés VIII.9. pontjának tisztességtelenségének megállapítását és azt, hogy a kölcsönszerződés felmondására érvényesen nem került sor.

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) 172. § (3) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a felperesek jogvédelmi helyzete fennáll, más módon, mint a megállapítási kereset indításával a keresettel érintett szerződéses rendelkezéssel kapcsolatos kifogásaikat az alperesekkel szemben nem tudják érvényesíteni, aggályaik jellegére figyelemmel pedig marasztalás sem kérhető, így a megállapítási kereset előterjesztésének helye van.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének körében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az alperesek a részükről hivatkozott külön kockázatfeltáró nyilatkozat felperesek számára történő átadását nem tudták bizonyítani. Az okiraton a felperesek aláírása nem szerepelt, a felperesek pedig mindvégig vitatták, hogy azt átvették, illetve megismerték volna. Mindennek tényét a bíróság a meghallgatott tanúk nyilatkozatai alapján sem tudta megállapítani. Ugyanakkor rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy annak tényét, hogy arra vonatkozó tájékoztatást kaptak az ügyben a felperesek, hogy az árfolyamváltozás legfeljebb 10 %-os változást eredményezhet a törlesztőrészletekben, a felperesek saját előadásukon túlmenően semmilyen módon nem igazolták. Minderre tekintettel az alperesi tájékoztatást az egyéb rendelkezésre álló szerződéses okiratok tartalma alapján ítélte meg.

A vizsgálatát az Európai Unió Bírósága C-26/13., C-186/16., C-51/17., valamint a Kúria 2/2014. PJE határozataiban foglaltak mentén végezte el. Rögzítette, hogy ezek alapján a tájékoztatásból ki kell tűnnie, hogy az árfolyamváltozás hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, de annak lehetősége valós, a hitel futamideje alatt bekövetkezhet. Ennek körében elsődlegesen az alpereseket terhelte annak bizonyítása, hogy az árfolyamkockázat valós tartalmára vonatkozó konkrét és egyedi tájékoztatást a felpereseknek megadták.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azonban az I. rendű alperes által a perbeli szerződésben rögzített tájékoztatás az előírt követelményeknek nem felelt meg. Az árfolyamkockázati tájékoztatásból hiányzik a jelentős árfolyamromlásra utaló figyelemfelhívás, az arra irányuló figyelmeztetés, hogy a fogyasztót illetően ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek. Emellett a kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazza elégséges módon az árfolyamkockázat mechanizmusának konkrét működésére vonatkozó tájékoztatást sem.

Mindezek alapján megállapította, hogy a perbeli szerződés nem tesz eleget az árfolyamkockázat telepítése és viselése tekintetében a világosság és érthetőség követelményeinek, hiszen, bár utalást tartalmaz az árfolyamváltozás lehetőségére, nem tartalmaz egyértelmű és átlátható tájékoztatást az árfolyamváltozás felperesek kötelezettségeire vonatkozó hatásáról. Erre tekintettel önmagában a szerződéses rendelkezésre történő hivatkozással az alperesek nem bizonyították, hogy e körben az I. rendű alperes az I. rendű felperes részére a szükséges tájékoztatást megadta volna. Ezért a bíróság a felperesek szerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó kereseti kérelmét alaposnak találta.

A szerződés VIII.9. pontjára vonatkozó kereseti kérelmet nem találta megalapozottnak. A tartozás összegének a hitelező üzleti könyvei által való megállapításra vonatkozó szerződéses rendelkezés nem jogosította fel egyoldalúan és kizárólagosan az alpereseket a szerződés bármely feltételeinek értelmezésére, továbbá a bizonyításai terhet sem változtatta meg felperesek hátrányára, ezért a

támadott kikötés nem tekinthető tisztességtelennek. Mindemellett megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a törlesztőrészekkel kapcsolatos felperesi aggályok megalapozatlanok. A szerződés a havi CHF törlesztőrészlet összegét a futamidő teljes tartamára vonatkozóan rögzítette, így a kölcsönszerződés a törlesztőrészek összegét a teljes futamidőre vonatkozóan pontosan tartalmazta, így a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írt követelményeknek megfelelt.

A vagyonszolgáltatás körében rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a kondíciós lista erre vonatkozó becslést tartalmazott, továbbá a közjegyzői díj tekintetében a szerződés 2. oldalának alján található tájékoztatás arra vonatkozóan, hogy ezen díjtételt a 14/1991. (XI.26.) IM rendelet alapján a közjegyző határozza meg. A kondíciós lista ebben a körben is tartalmazott becslést. Emellett utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy mindezen díj rögzítésének esetleges hiánya egyébként sem eredményezné a szerződés teljes érvénytelenségét, kizárólag azt, hogy azokat jogszerűen nem lehetne felszámítani.

A THM-mel kapcsolatos felperesi hivatkozásokat az elsőfokú bíróság ugyancsak megalapozatlannak találta, figyelemmel a 6/2021. PJE határozatban foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy a perbeli szerződés hatályossá nyilvánítására a felperesek által hivatkozottak szerint sor kerülhet-e, amelynek körében a feleket tájékoztatta arról, hogy ez olyan szakértelmet igényel, aminek vonatkozásában indokolt lehet szakértő kirendelése. A felperesek azonban szakértő bevonását nem indítványozták.

Az elsőfokú bíróság az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 5. és 7. pontjában, valamint a 6/2013. PJE határozat 4. pontjában foglaltakra tekintettel kifejtette, hogy az érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánításának nincs akadálya, ha a szerződés érvénytelenségének kizárólag az az oka, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, hiszen ebben az esetben az érvénytelenség oka kiküszöbölhető azáltal, hogy a fogyasztót mentesítjük a tisztességtelen kikötésből fakadó árfolyamkockázat viselése alól. Mindezekből következően az egyedüli alkalmazható érvénytelenségi jogkövetkezmény ilyen esetben a szerződés érvényessé nyilvánítása.

Minderre tekintettel azonban az elsőfokú bíróság a szerződés hatályossá nyilvánítására nem látott lehetőséget. Emellett az elsőfokú bíróságnak nem állt módjában az sem, hogy a kereseti kérelemmel szemben a szerződést érvényessé nyilvánítsa. Egyrészt erre vonatkozóan egyáltalán nem állt rendelkezésre kérelem, így a bíróság lényegében a felek helyett határozta volna meg a szerződéssel kapcsolatos elszámolás módját, másrészt szakértő kirendelésére vonatkozó indítvány hiányában arra sem lett volna lehetősége, hogy számszakilag, kétségmentesen megalapozott döntést hozzon. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a felperesek harmadlagos, felmondás érvénytelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmét sem tudta érdemben vizsgálni.

Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a felperesek kétszeres felmondásra vonatkozó hivatkozásait nem találta megalapozottnak. A perbeli jogviszonyt ténylegesen a magánokirati felmondás szüntette meg, a rendelkezésre álló adatok alapján az ezzel összefüggő közjegyzői okirat kiállításakor ismételt felmondásra nem, kizárólag csak arra került sor, hogy az I. rendű alperes felkérte az eljáró közjegyzőt, hogy a felmondás tényét okiratban rögzítse és a felmondás kézbesítése során működjön közre.

Emellett rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy nem értett egyet az alpereseknek a jogkövetkezmények levonásával kapcsolatos, elévülésre vonatkozó álláspontjával. Az elsőfokú bíróság értelmezése szerint a felperesi (helyesen alperesi) álláspont elfogadása arra vezetne, hogy a fél, bár határidő nélkül hivatkozhatna az általa megkötött szerződés semmisségére, az ezzel kapcsolatos igénytől azonban mégis elesne, mivel a részéről kötelezően előterjesztendő jogkövetkezmények levonására irányuló igény bírósági úton már nem lenne érvényesíthető. Ebben körben kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a felpereseknek marasztalásra vonatkozó követelése nem is volt, jogkövetkezménye körében kizárólag az érvényessé nyilvánítást és saját tartozásuk összegének a rögzítését kérték, így az elévülés kérdése fel sem merülhetett.

A kereseti előadásra figyelemmel utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a hitelbírálat esetleges nem gondos elvégzése a megkötött szerződés érvénytelenségét nem eredményezi, figyelemmel a Kúria BH.2019.84.I. számon közzétett döntésében foglaltakra is, így e körben előadott felperesi hivatkozásokat érdemben nem vizsgálta.

A perköltségről a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján rendelkezett úgy, hogy a felek felmerült költségeiket maguk tartoznak viselni, míg a feljegyzett illetéket a Pp. 102. § (1) és (6) bekezdése alapján osztotta meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek, az I. rendű alperes és a II. rendű alperes is fellebbezést terjesztett elő.

A felperesek fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet elutasító rendelkezése ellen irányult. Kérték, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét, annak nem fellebbezett részét nem érintve, fellebbezett részében változtassa meg akként, hogy a jogkövetkezmények alkalmazása tekintetében az érvénytelen szerződést nyilvánítsa hatályossá, azzal a tartalommal, hogy a felperesek tartozása 2019. február 21. napján mely összeg után 2019. február 21. napjától a kifizetés napjáig számított, a mindenkori jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatfizetési kötelezettségük áll fenn.

Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság állapítsa meg, hogy a szerződés felmondása a 4/2021. PJE rendelkezései alapján jogellenes volt.

Emellett másodlagosan kérték, hogy a másodfokú bíróság a perbeli szerződésnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközése okán fennálló érvénytelenségét állapítsa meg, a szerződést nyilvánítsa hatályossá azzal a tartalommal, hogy a felperesek tartozása 2019. február 21. napján mely összeg után 2019. február 21. napjától, a kifizetés napjáig számított jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatfizetési kötelezettségük áll fenn.

Kérték továbbá, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezését változtassa meg akként, hogy a perköltség viselésére az I-II. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezze.

A felperesek másodlagosan indítványozták az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, figyelemmel arra, hogy a jogkövetkezmény alkalmazására irányuló összecsúszott határozott keresetet és a felmondás jogellenességének megállapítására irányuló keresetet eltérő jogi álláspontja miatt az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, ennek okán szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése.

Ezzel összefüggésben kifejtették, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja ellentétes az 1/2010. PK vélemény 6. és 7. pontjában foglaltakkal. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a perbeli szerződés alapján végrehajtás indult, ezért a szerződés már érvényessé nem nyilvánítható, kizárólag

a hatályossá nyilvánítás nyújt arra lehetőséget, hogy az ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás ellenértékének megfizetése megtörténjen. Az elsőfokú bíróság ítélete emellett sérti a PK vélemény 8. pontjában foglaltakat is, mivel nem akadályozza meg az alperesek jogalap nélküli gazdagodását.

Az I-II. rendű felperesek fellebbezésükben hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjával is ellentétes. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette, hogy a szerződés a futamidő teljes tartamára tartalmazza a törlesztőrészleteket. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt a tény, hogy az alperes állításával szemben az irányadó árfolyam változott, méghozzá nem csekély mértékben és az árfolyamváltozás a felperesekre hátrányos volt. Emellett az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel arra, hogy a szerződésben rögzítésre került, hogy az utolsó kamatperiódusra érvényes forint/svájci frank deviza eladási árfolyamot a bank jogosult az előzőekben megállapított árfolyamtól eltérően meghatározni, erre tekintettel a kölcsönszerződés az utolsó kamatperiódusra vonatkozóan nem határozta meg a törlesztőrészlet összegét és az nem számítható ki a kölcsönszerződésben foglalt adatok alapján. Hivatkoztak arra, hogy álláspontjuk igazolására az elsőfokú eljárás során csatolták a Fővárosi Törvényszék 42.Pf.636.912/2016/8. számú jogerős ítéletét, az elsőfokú bíróság azonban nem adta indokát annak, hogy miért nem tartotta a kérelmet ebben a körben alaposnak.

Az I-II. rendű felperesek keresetük összecszerűségével kapcsolatban kifejtették, hogy részletes számítást csatoltak, ebben egyrészt a forintosításkor kötelezően megküldött, ellenőrzött elszámolás adatai alapján a folyósításkor rögzült MNB árfolyam mellett, illetve a mindenkor MNB árfolyam mellett számították át a tartozást. Az első esetben 3.869.199.- Ft, míg a második esetben 6.340.881.- Ft tartozása maradt fenn a felpereseknek, így marasztalásra irányuló keresetet nem tudtak előterjeszteni. Az alperesek a számítással szemben tételes vitatást nem terjesztettek elő.

Hivatkoztak arra, hogy a perbeli szerződést az alperes felmondása megszüntette, amely alapján végrehajtási eljárások indultak a felperesekkel szemben, következésképpen a szerződés érvényessé nem nyilvánítható, egyedül az ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítás alkalmas a szerződés érvénytelenségének kiküszöbölésére. Kérték, hogy a másodfokú bíróság ennek körében vegye figyelembe az 1/2010. PK vélemény 5., 6., 7., 8. pontjában, valamint az Európai Unió 93/13/EGK. tanácsi irányelvében foglaltakat. Hivatkoztak az EUB C-260/18. sorszámu ítéletére, amely szerint jogkövetkezmény tekintetében a fogyasztó kinyilvánított szándékát kell figyelembe venni.

Az I-II. rendű felperesek ezt meghaladóan sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a jogellenes felmondásra alapított kereseti kérelmüket nem vizsgálta, ennek indokát azonban nem közölte. Ebben a körben rámutattak arra, hogy a szerződés felmondására a törvényi elszámolás előtt került sor, következésképpen a felmondás okául megjelölt elmaradás összege olyan tételeket is tartalmazott, amelyek tisztességtelenek. Ezekkel a tételekkel kapcsolatban a felperesek késedelembe nem eshettek. A 4/2021. PJE határozat alapján kifejtették, hogy nincs jogszabályi akadálya annak, hogy a fogyasztó a felmondás jogellenességének, a jogviszony fennállásának megállapítása iránt keresetet indítson, amely perben érdemben vizsgálható, hogy a felmondásban megjelölt indok fennállt-e és alkalmas volt-e arra, hogy a jogviszony megszüntetését megalapozza, a felmondás pedig mindezekre figyelemmel alapos volt-e. Ennek körében a rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontjának vizsgálata szükséges figyelemmel az 1/2010. (VI.28.) PK vélemény 2. pontjában foglaltakra is. A felperesek által elvégzett számítás alapján az adósnak a felmondás időpontjában 530,95 % CHF hátraléka volt, ami nem érte el az 1 havi elmaradást sem, következésképpen a felmondás jogellenes volt. A számszakilag alátámasztott kereseti kérelem ellenére az elsőfokú bíróság ítéletében nem tartotta szükségesnek vizsgálni a felperesek ezzel kapcsolatos éveit, amely

alátámasztja az ítélet hatályon kívül helyezésére vonatkozó fellebbezési kérelmüket. Álláspontjuk szerint ennek okán is szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése, illetve kiegészítése.

Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperesek kereseti kérelmének teljes elutasítását kérte a felperesek perköltségfizetésre történő kötelezése mellett.

A fellebbezés indokaként kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása során a bizonyítékok értékelésénél figyelmen kívül hagyta a felpereseknek a
ügyszámú közokiratba foglalt jognyilatkozatait, amelynek semmilyen indokát nem adta. Az elsőfokú bíróság ezzel megsértette a Pp. 279. § (1) bekezdésében foglaltakat.

A hivatkozott közokirat 1. és 13. pontjában a felperesek kijelentették, hogy a kölcsönszerződés feltételeit, beleértve az árfolyamkockázat felperesek általi viselésére vonatkozó rendelkezéseket is tudomásul vették. A 4. pontban arról nyilatkoztak, hogy tudomásul bírnak arról, hogy a kölcsön futamideje alatt a törlesztésre meghatározott átváltási árfolyam módosulhat, míg a 9. pontban tudomásul vették, hogy az I. rendű alperes a felperesi tartozást függetlenül a forintban történő visszafizetés módjáról svájci frank pénznemben tartja nyilván. A közokirat 15. pontja szerint 172.846,2 CHF tőke és járulékaik megfizetésére vállaltak az adósok kötelezettséget. Mindezen pontok együttesen igazolják, hogy a felperesek tudomással bírtak arról, hogy a kölcsönszerződésnek van árfolyamkockázata, azt a felperesek viselik korlátlanul, a fizetési kötelezettségeik a CHF/HUF árfolyamváltozástól függenek, az árfolyamváltozás a futamidő alatt is bekövetkezhetsz. Ehhez képest az elsőfokú bíróság kizárólag a kölcsönszerződés VIII.6. pontját és a tanúk vallomását értékelte, és indokát sem adta annak, hogy miért nem vette figyelembe a közokiratban foglaltakat, ezzel megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét is.

Emellett hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az általa figyelembe vett bizonyítékokat is, - így a szerződés megjelölt pontját -, valamint a meghallgatott tanúk vallomását okszerűtlenül értékelte. Álláspontja szerint, figyelemmel arra, hogy a felperesek is elismerték, hogy volt szó tanúk egyezően és határozottan állították, hogy tájékoztatták az ügyfeleket az árfolyamkockázatról, valamint tanúvallomása szerint a „Tájékoztató a Raiffeisen Bank deviza alapú lakossági hitelek árfolyam és egyéb kockázatairól” megnevezésű okiratot minden ügyféllel, így felperesekkel is ismertette, így az okirati bizonyítékok és a tanúvallomások okszerű mérlegelésével csak azt a tényt lehet megállapítani, hogy az I. rendű alperes a felperesekkel ismertette a külön okiratba foglalt árfolyamkockázati tájékoztatót. Ez a tájékoztató pedig mindenben megfelel az elvárásoknak, amelyet a Kúria korábban csatolt ítéleteiben és azon túlmenően a Gfv.VI.30.428/2021. és Gfv.VI.30.446/2021. számú ítéletében, továbbá a Pfv.I.20.306/2022. számú ítéletében is megállapított.

Sérelmezte, hogy a zálogszerződés és készfizető kezesi nyilatkozat érvénytelensége kapcsán az elsőfokú bíróság ítélete semmilyen jogi indokolást nem tartalmaz, így nem állapítható meg az ítéletből, hogy mire figyelemmel állapította meg az elsőfokú bíróság ezen szerződések érvénytelenségét, így ebben a körben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a Pp. 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak megsértésével nem tett eleget.

Ezzel összefüggésben lényegesnek tartotta, hogy a perbeli kölcsönszerződés esetleges érvénytelensége esetén az eljáró bíróságnak a 2014. évi XL. tv. 37. § (1) bekezdése alapján az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé vagy ítélet hozatalig történő hatályossá nyilvánításáról kell rendelkeznie, vagyis a zálogszerződés és a kezesi nyilatkozat

érvénytelensége nem lenne megállapítható, hiszen a zálogszerződés és a készfizető kezesi nyilatkozat érvénytelensége az elszámolási törvényben írt következmények alkalmazása esetén nem állapítható meg. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeinek levonása előtt a zálogszerződés és a készfizető kezesi nyilatkozat érvénytelensége önmagában a kölcsönszerződés érvénytelensége miatt nem állapítható meg. Erre az elsőfokú bíróságnak csak akkor lett volna lehetősége, ha a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként az eredeti állapotot állítaná helyre.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte és alkalmazta a Pp. 172. § (3) bekezdését: figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a perben vitatott kölcsönszerződést az I. rendű alperes 2012. július 20. napján felmondta, vagyis a követelést teljes egészében lejárttá tette. Az I. rendű alperesi követelés így nyilvánvalóan és igazoltan lejárt, így a Pp. 172. § (3) bekezdése, valamint a DH2. tv. 37. § (1) bekezdésének együttes értelmezésével kizárólag marasztalási kereset terjeszthető elő. Emellett, ha az érvénytelenség jogkövetkezményeinek meghatározása körében a keresetet előterjesztő felek a bizonyítási kötelezettségüknek nem tesznek eleget, úgy a teljes kereset elutasításának van helye.

Az I. rendű alperes emellett fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadott elévülési kifogását.

A II. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a felperesek teljes kereseti kérelmének elutasítását kérte, egyebekben mindenben csatlakozott az I. rendű alperes által előadottakhoz.

Az I. alperes a felperesek fellebbezésére tett észrevételében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek fellebbezésével érintett körben helytálló döntést hozott.

Érdemben rámutatott, hogy a felmondásra jogszerűen került sor, amelynek körében a 4/2021. PJE határozatban foglaltak mentén előterjesztett elszámolás adataiból egyértelműen megállapítható, hogy a felmondás időállapotában 2.236.151,79 Ft tartozása állt fenn a felpereseknek. A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított fellebbezési érveléssel szemben az I. rendű alperes kifejtette, hogy a kölcsönszerződés a teljes futamidőre vonatkozóan tartalmazza a törlesztőrészletek összegét. A kölcsönszerződés II. pontja előírja a törlesztőrészletek számát (420), a törlesztőrészlet összegét (871,23 CHF), a törlesztőrészletek átváltásánál alkalmazott árfolyamot (151,86 Ft/CHF) és ez alapján a CHF törlesztőrészlet aktuális Ft ellenértékét (132.305.- Ft). A törlesztőrészletek esedékességét a kölcsönszerződés V.2. pontja tartalmazza. Lényeges, hogy a megállapított havi CHF törlesztőrészlet összege a futamidő végéig került meghatározásra, így amennyiben nem került volna sor árfolyamváltozásra, úgy annak forint értéke is változatlan maradt volna a futamidő végéig. Az árfolyamváltozásból eredő változás az árfolyamkockázat és az erre vonatkozó tájékoztatás körében értékelendő és nem Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerint.

Rámutatott arra, hogy a kölcsönszerződés V.5. pontjában írtakat a felperesek tévesen értelmezik. Ezzel összefüggésben rögzítették, hogy a DH tv.-ek módosították a szerződést és az egyoldalú módosítási jogát az I. rendű alperesnek törölték, másrészt az alkalmazandó árfolyamként kötelezően az MNB hivatalos deviza árfolyamát írták elő.

Ezen túlmenően az utolsó kamatperiódusban az I. rendű alperes nem a havi törlesztőrészlet CHF összegét lett volna jogosult megváltoztatni, hanem a meghatározott CHF havi törlesztőrészlet visszafizetésére vonatkozó CHF/HUF árfolyamot. E körben a felperesek által hivatkozott jogerős

ítélettel szembeni felülvizsgálati eljárásban a Kúria a Pfv.I.21.661/2018/6. számú ítéletében kimondta, hogy a Fővárosi Törvényszék alaptalanul állapította a kölcsönszerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtak alapján.

Hivatkozott arra, hogy a felperesek érvénytelenségre vonatkozó elszámolását érdemben is vitatta, így megalapozatlan a felperesek ezzel ellentétes előadása.

A felperesek az I. és a II. rendű alperesek által előterjesztett fellebbezési kérelemmel szemben kérték, hogy a felperesek által nem érintett körben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

Kifejtették, hogy sem az I., sem a II. rendű alperesek fellebbezési kérelme nem felel meg a Pp. 371.§ (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak.

Hivatkoztak az EUB C-449/13. számú határozatára, arra, hogy a tájékoztatási kötelezettség teljesítése nem igazolható az adós nyilatkozatával. Emellett rámutattak arra, hogy az I.r. alperes tévesen állította, hogy közjegyzői okiratba foglaltan elismerték volna felperesek, hogy megismerték az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó bármilyen rendelkezést. Ebben a körben a közjegyzői okirat semmilyen tájékoztatást nem tartalmaz, a kölcsönszerződésben is csak annyi szerepel, hogy az árfolyamváltozás miatt nőhet vagy csökkenhet a fizetési kötelezettség.

Kérték, hogy a másodfokú bíróság az időközben megszületett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi panaszeljárásban hozott határozatot is vegye figyelembe. A tisztességes tájékoztatás mércéjéről, mint a jogegységi panaszeljárásban jelentőséggel bíró jogkérdésről a jogegységi hatályú határozat döntött és kimondta, hogy a Kúria bármely határozatának a rögzített elvi tartalomhoz képest ellentétes értelmezése kötelező erejűnek már nem hivatkozható, amely rendelkezést tartalmazza a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozat is. Az I. rendű alperes fellebbezésében az általa át nem adott kockázatfeltáró nyilatkozatban foglaltakra hivatkozva állítja, hogy a tájékoztatás részéről megfelelő volt. A tájékoztatás átadását azonban bizonyítani nem tudta, így a külön szövegezett nyilatkozat bizonyítékként nem értékelhető.

Előadták, hogy az I. rendű alperes állításával szemben az elsőfokú bíróság ítéleti döntése a zálogszerződés és a készfizető kezesi szerződés érvénytelenségével kapcsolatban is megalapozott, érvénytelen szerződés nem keletkeztet kötelmet, tehát ahhoz sem jog, sem kötelezettség nem kapcsolódhat, ennek okán a szerződés biztosítására szolgáló jelzálogszerződés és kezesi szerződés is érvénytelen. Amennyiben a szerződés érvénytelen, ahhoz semmilyen jogkövetkezmény, így felmondás sem kapcsolódhat.

Az elévülési kifogással összefüggésben érveltek azzal, hogy amennyiben a szerződésből eredő kötelmi igények 2017. július 20. napjával elévültek, úgy a II. rendű alperes követelése is alaptalan.

Az I. és II. rendű felperesek, valamint az I. és II. rendű alperesek fellebbezése annyiban megalapozott, hogy szükséges az elsőfokú eljárás részbeni megismétlése, kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem ésszerű.

Ezt meghaladóan az I. és II. rendű felperesek, valamint az I. és II. rendű alperesek fellebbezése nem megalapozott.

Mindenekelőtt rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a felperesek az elsőfokú bíróság ítéletének keresetet elutasító teljes rendelkezésével szemben terjesztettek elő fellebbezést, azonban abban nem kérték, hogy a másodfokú bíróság a szerződés VIII.9. pontjában foglaltak érvénytelenségét állapítsa meg (kereseti kérelmüknek megfelelően), illetve erre vonatkozó érveiket sem adták elő, így a másodfokú bíróság ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi felülbírálatát mellőzte.

Az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés körében a tényállást a rendelkezésére álló bizonyítékoknak a Pp.279.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, okszerű mérlegelésével helyesen állapította meg és abból helytálló jogi következtetést levonva állapította meg, hogy az I. rendű alperes nem megfelelően tájékoztatta az I. rendű felperest a szerződésben rejlő árfolyamkockázatról, így a köztük létrejött perbeli szerződés érvénytelen.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által ebben a körben kifejtett állásponttal egyetért, így azt a Pp.386.§ (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel megismételni nem kívánja. Az I. és II. rendű alperesek fellebbezésében felhozottakkal összefüggésben az alábbiakra mutat rá:

Az eljáró bíróságok döntéseinek jogegységét az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. (Bszi.) 41. § (1) bekezdése alapján a Kúria jogegységi döntésein keresztül biztosítja. Ebből következően a Kúria által meghozott Polgári Jogegységi és a Jogegységi Hatályú határozatok valamennyi bíróság számára kötelezendő alkalmazandóak.

A Kúria jogegységi hatályú Jpe.I.60.015/2021/15.számú (a továbbiakban Jpe.) 2021. november 22. napján meghozott határozatának 34. pontjában elvi élvvel mondat ki, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

A másodfokú bíróság az árfolyamkockázatról adott tájékoztatást a fenti idézett Jpe. határozattal pontosított, konkretizált szempontrendszer alapján ítélte meg. Rámutat arra másodfokú bíróság, hogy a Kúria a jogegységi panasz vizsgálatakor jogkérdésben való eltérést vizsgált, amelynek körében a jogkérdést akkor tekintette azonosnak, ha kizárólag az azonos tartalmú, írásban adott tájékoztatás alapján kell megítélni a tájékoztatás megfelelőségét.

Az elsőfokú bíróság a Pp.279.§ (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, okszerű mérlegeléssel állapította meg, hogy az I. rendű alperes a szerződésben rejlő árfolyamkockázatról kizárólag az egyedi kölcsönszerződésben tájékoztatta. E tájékoztatás kétségmentesen nem felelt meg a fentebb hivatkozott kritériumoknak.

Az alperesek az általuk hivatkozott külön íven szövegezett tájékoztatás felperesek általi átvételét, a felperesek vitatásával szemben nem tudták bizonyítani. Az alperesek által ebben a körben megjelölt tanúk vallomása alapján sem lehetett arra a következtetésre jutni (az átvétel igazolására szolgáló aláírás hiányában), hogy a külön íven szövegezett tartalommal történt meg a tájékoztatás. A tanúk a konkrét szerződéskötés körülményeire nem emlékeztek, így az általánosságban előadott tanúvallomásuk alapján nem volt kétségmentesen megállapítható, hogy részükről a perbeli konkrét esetben mi hangzott el.

Helyesen hivatkoztak a felperesek arra, hogy az EUB és a Kúria által irányított bírói gyakorlat alapján az adós nyilatkozatával nem igazolható a tájékoztatási kötelezettség teljesítése.

Az I. rendű alperes által megjelölt közjegyzői okiratban olyan, az árfolyamkockázat ismertetésére vonatkozó rendelkezés nem azonosítható be, amely tartalmát tekintve az egyedi szerződésben foglaltakon túl további információt nyújtott volna az I. rendű felperes részére. A közjegyzői okirat egyes pontjai tartalmazzák a szerződés tárgyát, azaz a kölcsön-, valamint a törlesztő részlet összegét devizában, és arra vonatkozó rendelkezést, hogy azt forintban kell visszafizetni. Azonban az 1. valamint a 13. pontban foglalt azon nyilatkozatot, hogy a kölcsönszerződés feltételeit az adós és a készfizető kezes tudomásul veszi, kiterjesztően nem lehet akként értelmezni, hogy a külön íven szövegezett, átlátható és világos tartalommal megadott árfolyamkockázati tájékoztatás ismeretében, a felperesek az árfolyamkockázat konkrét viselése mellett tisztában lehettek azzal, hogy ez rájuk milyen gazdasági terhet ró.

Az elsőfokú bíróság eljárása során így helytállóan állapította meg, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatást az egyedi szerződésben foglaltak mentén kell vizsgálni. Erre tekintettel a másodfokú bíróság figyelemmel volt a Jpe. meghozatalát követően a Kúria által, az azonos tartalmú tájékoztatás megfelelőségét vizsgáló határozataiban foglaltakra.

A Kúria a perbelivel megegyező tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatot a Pfv.VIII.20.551/2021/6. számú határozatában vizsgálta és annak rendelkezéseit nem találta megfelelőnek.

Az elsőfokú bíróság a tájékoztatás megfelelőségének az értékelése során helyesen vetette össze az EUB C-186/16., C-26/13.számú határozataiban rögzített és a Kúria BH.2020.152.számon közzé tett határozatában irányadóan összegzett, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdéséből következően, a világosnak és érthetőnek minősíthető árfolyamkockázati tájékoztatás követelményeit az eset egyedi körülményeivel, amelyet a másodfokú bíróság kiegészít a Kúria BH 2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozata és a fentiekben idézett Jpe. előírásaival.

Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

Az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy önmagában a kölcsönszerződés

VIII.6. pontjában foglalt tájékoztatás nem volt megfelelő, mert abban csupán az szerepelt, hogy a deviza forinttal szembeni árfolyamának alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti, azonban nem hívta fel a figyelmet az árfolyamváltozás lehetséges jelentős mértékére, az nem tartalmazta, hogy mindez az adós számára jelentős gazdasági nehézségeket is okozhat, és abból részletesebb magyarázatot az árfolyamkockázat mechanizmusára, konkrét működésére az I. rendű felperes nem kapott.

Jelen eljárásban az I. és II. rendű alperesek nem adtak elő olyan körülményt, amely a hivatkozott Kúria-i határozatok tényállásától olyan eltérést jelentenének, amely indokolná, hogy a másodfokú bíróság a vizsgált jogkérdésben eltérjen a Kúria ítéleteiben foglaltaktól.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Bírósága C-227/18. és C-51/17. számú határozatainak sérelme nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a jelentős árfolyamromlásra és az ebből eredő esetlegesen súlyos gazdasági következményekre történt részletes figyelmeztetés hiánya miatt az I. rendű felperes nem tudta reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit. Ezért az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelensége folytán a kölcsönszerződés érvénytelen.

A felperesek az elsőfokú eljárásban a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozó kérelmüket a Hpt.213.§ (1) bekezdés e.) pontjára alapítottnan eshetőlegesen terjesztették elő, így azt az elsőfokú bíróság a Pp.342.§ (4) bekezdése alapján – az elsődleges, az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége miatt érvénytelenség megállapítására vonatkozó kereseti kérelemnek történő helytadásra tekintettel – érdemben nem vizsgálta, ugyanezen okból a másodfokú bíróság sem vizsgálta az erre vonatkozó, eshetőlegesen előterjesztett fellebbezési kérelmet.

Az elsőfokú bíróság azonban a Pp.342.§ (1) bekezdését megsértette akkor, amikor a felperesek kereseti kérelmén túlterjeszkedve megállapította, hogy a felperesek, mint zálogkötelezettek, valamint az I. rendű alperes között a kölcsönjogviszony vonatkozásában 2008. szeptember 29. napján létrejött önálló zálogjogot alapító szerződés érvénytelen.

A felperesek többször módosították, pontosították kereseti kérelmüket, azonban a zálogszerződés érvénytelenségének megállapítására vonatkozóan azt nem terjesztették elő, így az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedett.

Az I. és II. rendű alperesek Pp.381.§-ára alapított fellebbezése abban a körben megalapozott, hogy elsőfokú bíróság megsértette a Pp.346.§ (5) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét akkor, amikor a kölcsönszerződés biztosítékaként vállalt készfizető kezesi szerződés érvénytelensége megállapításának érdemi indokait nem rögzítette, amelyre tekintettel az elsőfokú ítélet ebben a körben felülbírálatra alkalmatlan és az erre vonatkozóan az eljárás megismétlését teszi szükségessé, figyelemmel arra, hogy amennyiben a másodfokú bíróság azt saját eljárásban pótolná, úgy elvonná a felek fellebbezési jogát.

A Pp.381.§-ra alapított hatályon kívül helyezést teszi indokolttá az is, hogy a felperesek fellebbezése az elszámolás és felmondás jogszerűségének megállapítása körében az alábbiak okán megalapozott.

Az elsőfokú bíróság nem tett eleget a perfelvételi szakban a Pp.237.§ (1) bekezdésében foglalt anyagi pervezetési kötelezettségének, amikor nem hatott oda, hogy a felperesek a kereset hiányait pótolják.

A felperesek a szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérték, azzal, hogy a bíróság az általuk megjelölt összegben határozza meg a II. rendű felperes felé fennálló tartozásuk összegét. Az érvénytelen szerződés hatályossá, illetve érvényessé nyilvánítása során azonban szükséges annak megjelölése, hogy a bíróság az érvénytelen szerződést milyen tartalommal nyilvánítsa hatályossá, avagy érvényessé, és csak ezt követően kerülhet sor arra, hogy az elszámolást elvégezze a meghatározott szerződési tartalom mentén.

A 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. törvény) 37. § (1) bekezdés szerint a fél a bíróságtól az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé vagy határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánításának az alkalmazását kérheti.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeiről szóló 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 6. pontja értelmében a szerződés érvényessé nyilvánítása prioritást élvez a hatályossá nyilvánítással szemben, emellett az 5. pont szerint, ha az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a bíróság az érvénytelen szerződést a megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal érvényessé nyilváníthatja.

A 6/2013. PJE határozat 4. pontja is megerősítette, hogy ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg – a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető – a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie.

A bíróság ebben a körben arról határoz, hogy egy korlátlan árfolyamkockázatot tartalmazó szerződés helyett milyen árfolyamkockázat viselése mellett állítható helyre az eredetileg egyenértékű szolgáltatások értékegyensúlya, figyelemmel arra, hogy a hiányos árfolyamkockázati tájékoztatás miatt a kockázat korlátlan viselésére a fogyasztó nem számíthatott. .

Amennyiben a szerződés tartalma meghatározhatóvá válik, lesz abban a helyzetben a bíróság, hogy az ellenérdekű fél vitatására tekintettel, a felperes által – a megállapított tartalomnak megfelelően – előterjesztett elszámolás számszaki adatait igazságügyi szakértő bevonásával ellenőrizze. Így az elsőfokú bíróság idő előtt hívta fel a felpereseket a szakértői bizonyítási indítvány előterjesztésére, és ennek következtében a Pp.265.§ (1) bekezdésében foglaltakat megsértve, helytelenül vonta le annak jogkövetkezményeit is. Erre tekintettel ebben a körben szükséges az eljárás perfelvételi szaktól való megismétlése.

Fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp.383.§ (4) bekezdése szerint részítéletnek tekintette, és azt a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása körében helybenhagyta, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásra vonatkozóan meghagyja az elsőfokú bíróságnak, hogy a perfelvételi szakban tisztázza a felperesek kereseti kérelmeit:

Szükséges levonni a jogerősen érvénytelennek nyilvánított kölcsönszerződés jogkövetkezményeit, de erre csak abban az esetben van mód, ha a felperesek keresetpontosításukban előadják milyen tartalommal kérik az érvénytelen szerződés orvoslását, mi az a szerződéses tartalom, amely az érvénytelen rendelkezés helyébe lép, továbbá a felek közötti elszámolásra kiterjedő és összegszerűen is megjelölt, határozott kérelmet kell előterjeszteniük, ahogyan azt a 2014.évi XL.tv.

37.§. (1) bekezdése előírja.

A további kereseti kérelem körében fel kell hívni a felpereseket arra, hogy egyértelműen jelöljék meg, hogy a kölcsönszerződést biztosító mely szerződés (szerződések) érvénytelenségének megállapítását kérik, az erre irányuló keresetük érdemi részében a Pp.170.§ (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően adják elő határozott kereseti kérelmüket, az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölése útján, az azokat megalapozó tényeket, az érvényesíteni kívánt jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggés levezetésére vonatkozó jogi érvelésüket, illetve az azokat alátámasztó bizonyítékokat, bizonyítási indítványokat

Az ellenkérelem tükrében kell meghatározni a felek bizonyítási érdekét, és a felajánlott bizonyítást lefolytatni, szükség esetén szakértő bevonásával.

Az alperesek által előterjesztett elévülési kifogással összefüggésben a másodfokú bíróság arra hívja fel az elsőfokú bíróság figyelmét, hogy az Európai Bíróság előtt C-776/19. és C-782/19. számú egyesített ügyek alapjául szolgáló tényállás a perbelivel annyiban azonos, és így a per eldöntése szempontjából figyelembe veendő, hogy az Európai Unió Bírósága a francia bíróság kérdésével összefüggésben azt vizsgálta, hogy akkor, ha egy szerződés semmisnek bizonyul, akkor a belső jog szerint a semmisség mellett az elévülés kérdésében van-e valamilyen külön elbírálás a fogyasztói igények tekintetében.

A Bíróság ebben az ügyben úgy foglalt állást, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését a tényleges érvényesülés elvére tekintettel úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztó által benyújtott kérelmet ahhoz köti, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltétel tisztességtelen jellegének megállapítása iránti kérelmet elévülési időn belül nyújtsák be, illetve az ilyen tisztességtelen feltételek alapján jogalap nélkül kifizetett összegek visszatérítése iránti kérelmet ötéves elévülési időn belül nyújtsák be, amennyiben a határidő a kölcsönajánlat elfogadásának napján kezdődik, így lehetséges, hogy a fogyasztó ebben az időpontban nem volt tudatában az ezen irányelvből eredő összes jogának.

A Bíróság az ítélete indokolásának [27] bekezdésében kifejtette, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az e területre vonatkozó különös uniós szabályozás hiányában a 93/13 irányelvben előírt fogyasztóvédelem végrehajtásának részletes szabályai a tagállamok eljárási autonómiájának elve alapján azok belső jogrendjébe tartoznak. E szabályok azonban nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a hasonló belső jellegű esetekre vonatkozó szabályok (az egyenértékűség elve), és nem tehetik a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve).

Fentiek alapján akkor, amikor az elévülésre történő hivatkozást vizsgálja az elsőfokú bíróság, figyelemmel kell lennie az elévülés perre irányadó szabályrendszerére, amelyet a szerződéskötés időpontjára tekintettel rPtk. határoz meg, ezen belül is az elévülés különös szabályaira (nyugvás, megszakadás), a DH törvények elévülés nyugvására vonatkozó szabályaira és arra, hogy a felperesek végső soron nem a túlfizetés visszatérítését, hanem csupán a jogszerű követelések szerződés körében történő elszámolását kérik.

Ezen túlmenően az elsőfokú bíróságnak a szerződés érvényessé nyilvánítása során meghatározott szerződési rendelkezések mentén készített elszámolás adatai alapján kell a felmondás jogszerűségének körében állást foglalni.

Az elsőfokú bíróságnak teljeskörűen rögzítenie kell meghozott döntésének indokait is.

Határozata jellegére tekintettel a másodfokú bíróság az eljárásában felmerült perköltséget a Pp.386.§ (3) bekezdése szerint csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság rendelkezik az eljárást befejező határozatában.

Az I. és II. rendű felperesek másodfokú perköltsége a személyes költségfeljegyzési joguk folytán meg nem fizetett, feljegyzett fellebbezési illetékből és a jogi képviselőért járó, a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése szerint megállapított bruttó ügyvédi munkadíjból állt.

Az I. és II. rendű alperesek perköltsége az általuk egyenként megfizetett fellebbezési illetékből és az IM. rendelet 3.§ (6) bekezdése alapján, a kifejtett ügyvédi tevékenységhez igazított ügyvédi munkadíjból állt, amelyet a másodfokú bíróság az I. rendű alperes részére Ft-ban, míg a II. rendű alperes javára bruttó Ft-ban állapított meg.

Budapest, 2022. november 22.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró